

'Mobilmanía', la febre t

Els darrers anys s'ha disparat la venda de telèfons mòbils. Pertot arreu es veu gent parlant mentre camina, dina o sopa o passeja el ca. És la 'mobilmanía', un paisatge habitual de la dècada dels noranta que engreixa una indústria cada vegada més important.

Sonen al llocs més insospitats. Ets en un restaurant i, de sobte, sona el *bip, bip, bip*. El propietari de l'artefacte el desenfunda de l'estoig, normalment col·locat al cinturó, i comença a parlar tranquil·lament. Amb un to un pèl elevat, perquè tothom s'adoni que ell té mòbil. Prèviament ha dit un fals "perdoneu" als companys de taula. Quan acaba sol intentar, hipòcritament, excusar d'alguna manera l'acció: "és que no em deixen en pau..."

Quines obscures i amagades raons porten persones aparentment normals a parlar per telèfon innecessàriament, mentre dinen o sopen en un restaurant, mentre condueixen, mentres passen, mentre treuen el ca a fer les necessitats nocturnes... És un misteri. Però el fet és que l'increment de l'ús privat dels telèfons mòbils és cada vegada més gran. La telefonia cel·lular és moda. Ja és un fenomen.

Increment espectacular. A Telefónica Móviles —empresa filial de Telefónica— se'ls posa la boca oberta amb l'impressionant negoci que tenen al davant. A ells, lògicament, com més vendes millor. El portaveu del departament de Relacions de Telefónica Móviles reconeix que "el creixement que experimentem significa que cada vegada més ciutadans troben imprescindible disposar d'un telèfon mòbil que els permeti comunicar-se en qualsevol moment".

Aquest creixement espectacular ha convertit l'estat espanyol en el cinquè mercat europeu més gran de telèfons mòbils, quan ara fa dos anys era el novè. A finals de 1995, enguany, haurà superat França i només quedarà al darrere del Regne Unit, Itàlia, Alemanya i Suècia. Segons la filial de Telefónica, "si es manté l'actual ritme de creixement en el nostre país, significativament major que el de la resta d'Europa, on el creixement mitjà durant el 1995 és del 60%, a finals d'enguany la penetració de la telefonia mòbil a l'estat espanyol haurà igualat o superat la de França i Bèlgica, i això representarà una passa significativa per a acostar-nos a la mitjana europea".

Podria semblar que els mòbils estan reservats al típic executiu —o senzillament al professional— que per mor de la seva feina necessita tenir una possibilitat de comunicació pràcticament continua. Al principi era així. "Nosaltres hem detectat que fins fa dos anys l'ús del telèfon mòbil a les empreses estava reservat a l'alta direcció. Ara ja arriba a ni-

de segle

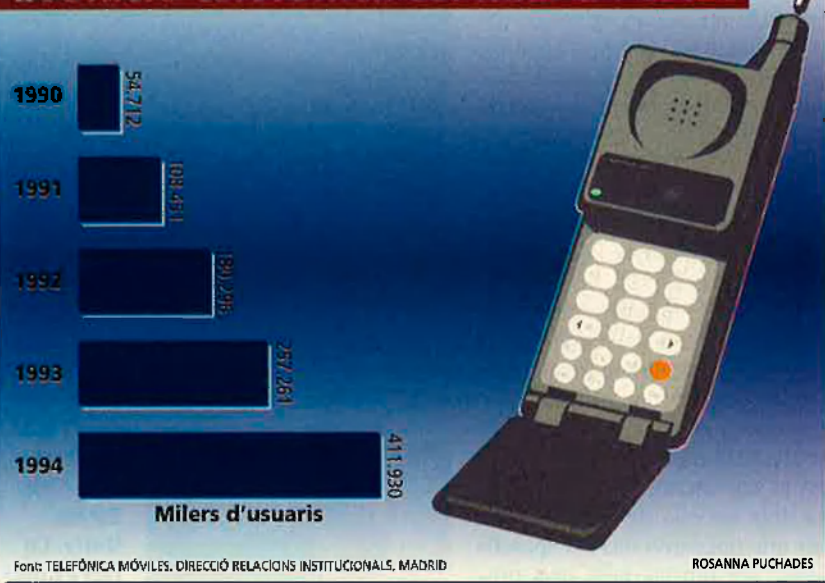
vells bastant inferiors. Sí, és cert que el perfil de l'usuari està canviant al nostre país i cada vegada hi ha més particulars que l'usen". Ganes de sentir-se important? "No ho sé, jo no puc contestar això, no conec estudis d'aquest tipus, però cada vegada hi ha més particulars que necessiten comunicar-se en qualsevol moment, i això és el que nosaltres els oferim".

Que el perfil del *mòbilman* va canviant, no hi ha cap dubte. El 1993 el 45% dels usuaris eren grans empreses. Ara, aquest concepte només representa un 16%. Actualment un 56% dels enamorats del telèfon mòbil diuen que el necessiten per a tasques professionals –liberals o petites i mitjanes empreses– i un 28% reconeix que l'empra únicament de manera particular. Aquest darrer grup és el que experimenta un creixement més alt. Hi ha prou d'observar els quadres que s'adjunten per poder veure que aquest sector de la comunicació espera tenir un *boom* espectacular els pròxims anys. El 1990 només hi havia 54.712 usuaris. El 1994 s'acabava l'any amb 411.930. I s'espera acabar el 1995 amb xifres que van dels 822.000 als 934.500 –depenent dels estudis prospectius que s'han fet–. I això és l'aperitiu. Els pròxims cinc anys la febre per entrar en la categoria evolutiva del *mòbilman* no pararà: aquests mateixos estudis prospectius de Telefónica indiquen que en 1998 s'hauran venut entre 2.675.000 i 3.500.000 telèfons mòbils. Al llindar del pròxim segle els usuaris d'aquests aparells se situaran, segons totes les previsions, per sobre dels 5 milions. En només sis anys el mercat s'haurà multiplicat per cent.

Qüestió sociològica. Sembla bastant obvi que la immensa majoria dels més de 800.000 usuaris que previsiblement hi haurà enguany –o els més de 5 milions del 2000– no són executius ni professionals liberals, ni tan sols necessiten el mòbil per a tasques professionals. Per què aquesta febre? Se suposa –almenys se suposava fins ara– que la comunicació telefònica és privada i íntima. A ningú no li agrada –o no li agradava– que l'escoltin mentre parla per telèfon. Les lleis protegeixen la comunicació telefònica com a activitat pertanyent a l'àmbit personal igual que ocorre amb la comunicació per correspondència. Aleshores, com s'explica aquest afany de convertir en un acte públic allò que és íntim i privat?

El sociòleg Fabio Tropea, de la Universitat

Evolució telefònica cel·lular a l'estat

Un sector en continu avanç. Primer varen ser, a mitjan anys 70, els pesants telèfons per a cotxe. Des d'aleshores la telefonia mòbil ha evolucionat molt. 1986 marca el gran salt perquè es fan relativament lleugers (quatre quilos) i assequibles (500.000 pessetes). En només nou anys han passat a pesar fins uns 110 grams i sortir al mercat a preus, els més barats, d'unes 20.000 pessetes.

Autònoma de Barcelona, apunta per aquest setmanari una possible explicació a aquest *boom*: "Assistim a la síndrome de la disponibilitat, l'obsessió de poder ser localitzat en qualsevol moment, lloc i circumstància; i això és ben evident als aeroports, on, quan arribes, veus molta gent aixecant les antenes dels mòbils per comunicar a esposes, secretàries o qui sigui, que ja han arribat". Una altra explicació que aporta Fabio Tropea és que "es tracta d'un fenomen explicable dins l'enorme atracció cap a les noves tecnologies. En aquest cas s'ha d'afegir que l'aparell és exhibible, no ha de quedar-se a casa o a l'oficina com és el cas de l'ordinador personal per exemple, és el primer cas d'un aparell producte de la irrupció en la vida quotidiana de les noves tecnologies que es pot portar a sobre".

També és remarcable, segons el sociòleg, "que s'ha convertit en un fenomen d'irrupció de l'àmbit privat dins el públic. És el vertigen de l'abast de la privacitat dins l'esfera pública. És una ritualització externa, no es tracta d'amagar-se, de parlar privadament, sinó ben el contrari: d'exhibir-se". I quines raons impulsen centenars de milers de persones a transgredir aquesta privacitat que se suposava a la comunicació telefònica? "Perquè el fet de la comunicació, en públic, a través del mòbil marca, sovint falsament, un estatus. Des del seu origen es relaciona el telèfon mòbil amb l'home poderós, hiperocupat... el que coneixem per home de negocis. La utilització pública del telèfon mòbil, pretén aquesta identificació. És una imatge falsa, però –i això queda a la vista– de gran èxit. Falsa, però, perquè és lògic pensar que en bona part dels casos l'ostentació pública no està, ni de bon tros, justificada. En sociologia hi ha el que anome-

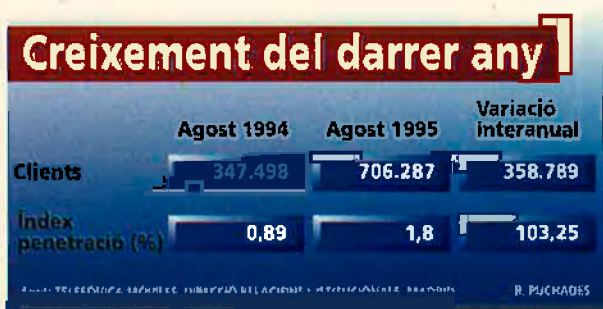
nam comportament de parada, és a dir l'ostentació de poder. En el cas de la utilització ostentosa del telèfon mòbil és una mena de comportament de parada fals perquè, normalment, no respon a una realitat de persona hipercupada”.

L'aspecte de *marcar* estatus és bastant important per tal d'explicar aquest fenomen. Tropea recorda una anècdota viscuda fa poc temps a l'Argentina. “Hi havia una recepció a la Casa Rosada –la seu del Govern– i van demanar que, per raons de seguretat, els assistents deixassin els telèfons mòbils a l'entrada. N'hi deixaren moltíssims. Després de la recepció molta gent va recuperar el seu aparell. Però la sorpresa dels serveis de seguretat va ser que quedaren uns 40 aparells sense ser retirats pels seus propietaris. Explicació?... que eren falsos!”

Darrerament –i això és sobretot perceptible en països on el mòbil són quasi venerats, com Itàlia– ja es comença a detectar, devora els mòbils *fantasmes* (que aquí es compren per unes 300 o 500 pessetes i imiten exactament el renou), que existeixen molts aparells reals, però inservibles: gent que compra el mòbil –normalment els més barats– però no fa la connexió telefònica, o bé senzillament gent que el roba. Ja no es tracta només de parlar en públic. Hi ha prou que et vegin amb el mòbil a l'orella... encara que només sigui una simulació

La possibilitat que aquesta moda es converteixi en una mena d'*epidèmia* és percebuda per Tropea. “Sí, sí, he sentit casos aquí, a Barcelona, de llocs públics en els quals es demana que per favor es desconnectin els mòbils, per intentar protegir la privacitat dels altres clients. Ara passa el mateix que passava fa uns anys amb aquells rellotges–despertador que te n'anaves a una conferència, al cine... pertot arreu sonaven”.

La febre d'un gran negoci. Tot i que no hi ha xifres, les fonts consultades accepten que el volum de negoci que esperen enguany, és enorme. Només cal fer una senzilla multiplicació dels preus de cada aparell pels centenars de milers que segons les previsions funcionaran enguany. Els preus de venda se situen entre 20.000 i 25.000 pessetes per als aparells més barats, i arriben fins les 140.000 o

Diversos països han començat a legislar sobre la limitació de l'ús del telèfon mòbil en determinats llocs, sobretot hospitals.

JOAN CELIÀ

Així passa a Alemanya o als Estats Units. La raó és que, diuen, el mòbil pot interferir el funcionament dels equips mèdics electrònics. Igual ocorre als

avions. Però la majoria de països no tenen cap legislació. Únicament hi ha casos (alguns restaurants, ci-nes...) en què els propietaris reclamen respecte per a tothom i prohibeixen l'ús del mòbil als seus establiments.

les 150.000 pessetes per als més cars, però una gran part se situen en una mitjana entorn de les 50.000. Si tenim en compte que a finals de 1994 hi havia poc més de 400.000 usuaris i enguany les previsions apunten uns 900.000 aproximadament, no cal més que multiplicar la diferència (500.000) per les 50.000 pessetes de mitjana que costa

l'aparell. Resultat: 25.000 milions de pessetes, només en compra d'aparells (un càlcul segurament molt per sota de les xifres reals). Naturalment, s'hi han d'afegir els costos de manteniment que, com és sabut, té el mateix que les telefonades popularment conegudes com a conferències.

Només amb aquestes suposicions ja es pot veure la importància que va adquirint el negoci de la telefonia mòbil. Una altra dada, i aquesta ben concreta: Telefónica ha instal·lat, el passat mes de setembre, més telèfons mòbils que fixos. És la primera vegada que ocorre. Però en el futur serà, pensen els experts en temes de telecomunicació, la cosa més normal del món. De fet, les previsions per a tot el món indiquen a que cap el 2000 hi haurà més de 100 milions de telèfons mòbils i que els fixos passaran a un segon pla. El més normal serà contractar un mòbil: per portar-lo a sobre o per tenir-lo a casa. Els optimistes –i les xifres semblen donar-los la raó– creuen que la cursa no ha fet sinó començar i que això, ara per ara, no té horitzó.

Efectes secundaris. No és broma, l'ús –abús, caldria dir– excessiu del telèfon mòbil pot produir efectes secundaris. Un informe del departament de salut laboral de Comissions Obreres (CC OO) ha detectat que els mòbils poden estar al darrere d'alteracions del sistema nerviós, que causen molèsties a persones que usen pròtesis auditives i, fins i tot, perill pels que porten marcapassos. Als Estats Units, tan aficionats a les querelles, ja hi ha demandes contra companyies de telefonia cel·lular, a les quals es responsabilitza de provocar, amb les ones dels mòbils, càncers en diverses zones del cap, especialment al coll.

Amb querelles o sense, sembla que no hi ha qui pari el fenomen dels mòbils. Per tot el món desenvolupat la febre –gràcies a una disminució constant dels preus i de les dimensions dels aparells– no ha fet sinó començar. Fins i tot, des de fa uns mesos, ja hi ha algunes empreses dedicades al lloguer d'aquests telèfons, per aquells que no vulguin comprar-los.

Miquel Payeras

